

1, bij zijn eerste
taak dat Jezus
en stijl van de
: En ik geloof,
is; ik heb er
gepreekt. Maar
is gedood „bul-
alem" = op
n. Meent De P.
ctie van Rome
in Jeruzalem
kerk, en bul-
de wereldstad?
muren, en gaf
a.w. de bijbel-
om „buiten de
terrein van het
dus geen enkel
e valse kerk.
heel goed, dat
mactiging be-
nooit zijn zin-
niet gekruisigd
". Want Chris-
Jeruzalem meer
nag ik nu eens,
schrijven?

gij (Joden!)
rechtvaardigen
gedood".
zij het door de
evens hebt gij
ischen van Je-

an Jesus Chris-
t", zoo spreekt
mgebracht
het hout".
a!
i hebben u we
en gedood de-
de komst des
e n u verraa-
den z ij t".
h ter te vinden,
in 11:8 ver-

mdat daar ge-
ar een incident
s, zoals Chris-
em, gij die de
ezonden zijn.
de teksten nog
id, sterken mij
" in Openb. 11
Dat beteekent
tad" altijd ziet
wel heel sterk
: 19, waar „de
de steden der
oor, om bij „de
en dus ook in
B. H.

ezzer dagen be-
ede artikel ge-
schrijft me, dat
dertijd uit par-
: dat ik n.l. op
i voor de door
merking die ik
d en was geen
idhaaft echter,
s gaf.
r te geven.

LIJK LEVEN
.....
1 moet bij de
: ter cere van
enwoordigheid
: zeer loyalen
Europeër, het
: Marseillaise,
ledereen spon-
g worden toe-
let is n.l. noo-
n de interpre-

....
eft een mooie
chte. Hij ver-
oorlogje, op-
ets beteekene.
en. Want die
n. Ook door-
: Hij is onge-
Zuidema heeft
r t d e t y-

rannie der zichtbare, institutaire kerk in. Het staat in de N. P. Gr. Ct. En het staat, nogmaals, op bl. 13, der brochure „Ja, tenzij.....". Die is een herdruk der artikelen van de N. Pr. Gr. Ct, geschreven contra den Heer Zijlstra.

Wat mag het vaderland toch dankbaar zijn, dat wij nog synodocratische hoofdonderwijzers hebben. Een hunner — „historisch" — heeft de brochure: „Ja, tenzij....." meegegeven aan die schoolkinderen wier ouders vrijgemaakt waren. Evangelisatie in partibus — althans in particulis — infidelium. Laat men toch ons Wilhelmus redden, opdat de reünie met den nationaal-federatieven en Beneluxpartner Spaak niet verstoord worde. Spaak is voor de Spaaksche orde in Europa, en voor de Hoogste Spaaksche Justitia. Maar de Souvereiniteit bij de Gratie Gods dreigt te worden aangetast door zoo'n tyran-rebel van één-en-dertig. Om Spaak te bewijzen, dat wij geen spaak in 't federale festival laten steken, zij de leuze: staak Zijlstra.

U vraagt zich af, waar de Heer Zijlstra, die toch vroeger zoo mooi 't Wilhelmus mee kon zingen, zijn zwenking ten kwade heeft beleefd? Hoe dié man zóó vallen kon?

Zuidema zal het u vertellen. Bladzij dertien. Daar wordt van Zijlstra een catalogus der ketterijen gegeven. Als daar zijn:

- a) de kerk is „het middelpunt van het leven";
  - b) aan de kerk heeft Christus de politieke beginselen gegeven;
  - c) alle taak vindt „haar uitgangspunt in de kerk".
- A is erg; b is erger; c is 't ergst, zegt Zuidema.

Lees maar:
„Voor al die laatste uitspraak (blz. 189) is hier typeerend en verderfelijk. Zij voert de tyrannie der zichtbare, institutaire kerk in".

Ziezoo. Ik houd van Zuidema's directheid. Indien zij een blijk van ijver „met verstand" is, zal zij een zegen zijn. Dan moet het ons spijten, dat Zijlstra nog over zoo'n nimmer droge pen beschikt. Is zij onverhoopt uiting van een ijver niet met verstand, ja, dan móet het ons spijten, dat Zuidema soms vergeet dat hij toch professor is. Want dan verderft hij de jeugd. Maar zoolang we de tyrannie van een vreemde ideologie willen verdrijven, zóólang blijft dit punt aan de orde: wie redt nu het Wilhelmus? Het probleem is niet te ontgaan; want wie de tyrannie, ook al is het die van de zichtbare, institutaire kerk, invoeren wil, die kan geen Wilhelmus meer meezingen naar den geest van Marnix. Marnix van St Aldegonde. De man is niet vreemd aan de historie van het Wilhelmus. Als Zuidema gelijk heeft, dan doet hij het vaderland een goeden dienst, door Marnix te beschermen tegen Zijlstra. Gun den marxist Spaak het federale leven, maar sla de anti-Marnixisten neer, ook al heeten ze Zijlstra.

Maar — hééft Zuidema gelijk?

We zullen maar niet vragen, of de kerk, waartoe hij behoort, de tyrannie uit eigen lichaam verdreven heeft. Wij meenen ontkenend te moeten antwoorden, maar Zuidema zal allicht bevestigend getuigen. Hij zal tyrannie misschien als een kwestie van opportuniteit zien, als onze partner Spaak. Zoodat ieder, die, ook langs legitiemen weg, Spaak een spaak in 't wiel steekt, ipso facto tyran moet heeten, met of zonder zichtbare, institutaire vakbonden.

Maar die kerk. Die zichtbare kerk. Die institutaire kerk. Zijlstra heeft de altijd roya'e onzichtbare kerk niet geëerd naar de wijze van de wijsbegeerte der wets-idee op dat punt waar ze Kuyper tot leidsman nam, en houdt nog aan Augustinus vast, die het zichtbare, institutaire kerklichaam een deel noemde van de universele kerk, het volle Jeruzalem. Een deel, en geen tijdelijke verschijning.

Vandaar Zijlstra's deraillement. Zoo zegt Zuidema het ook.

En daarom is Zijlstra bij de tyrannen.
Want hij meent, dat aan de kerk de woorden Gods zijn toebetrouwd. En dat dit „toebetrouwen" insluit, dat het lichaam, waaraan — om zijn „dienst" te mogen doen — die woorden Gods zijn overgedragen en opgedragen, zichtbaar is en institutair. Zijlstra meent n.l., dat het t o e b e t r o u w e n van een pand met het oog op een in den tijd te verrichten dienst alleen mogelijk is in geval er een in den tijd optredend instituut is, zichtbaar.

Daar ligt de pointe.
En nu meent Zijlstra, dat de Kerk, als spreekster van Gods Woord, dus opgeschreven mag de heerschappij van dat Woord.

En dat is nu zijn onverdraaglijke tyrannie. Hij kan geen Wilhelmus meer interpreteren naar Marnix. Want hij weet niet meer, wat dat is: „Om Godes Woord gepresen".

Dat prijzen moet niet den tijdelijken, maar den boventijdelijken kant uit. Niet de zichtbare, doch de onzichtbare Kerk. Niet het hoorbare, doch het onhoorbare Woord.

Vriend Barth, en de P.v.d.A. zal het wel verdragen. Spaak ook. En die hoofdonderwijzer, als hij eindelijk de zooveel kilometers afstand tusschen zich en zijn

naaste voorgangers ingehaald heeft, zal het straks óók zoo goedvinden.

Maar — en nu leggen wij het wapen van den spot ter zijde, hoewel het niet ongeoorloofd is — maar wij zingen liever met Zijlstra mee het Wilhelmus. Want bij die tyrannie verdrijven dacht Marnix aan den opbouw van het zichtbare, institutaire kerklichaam. Op het Oude Delft in Delft zie je nog de sporen van Wilhelmus' toenmalige interpretatie. En ik zie er weer de versche sporen.

En als Zijlstra en ik dan aan den regel „Oorlof mijn arme schapen" toegekomen zijn, nu ja, dan denken we heusch aan de applausgevers van Zuidema.

De latere dr A. W. v. d. Vaart Smit heeft eens in een candidaatspreek — ik hoor het hem nóg zeggen — uitgeroepen: „en dan zijn wij de moderne critiek dankbaar voor haar machteloosheid". In dien geest zijn wij met Marnix dankbaar jegens Zuidema. Voor zijn juist bij hém dezen keer zoo opvallende machteloosheid.
K. S.

Aan de lezers

Een artikel voor de rubriek „Kerkelijk Leven" bleef door onvoorzene omstandigheden deze week zwerfen tusschen redactietafel en zetterij. Vandaar dat de rubriek Kerkelijk Leven deze week geen vervolgstof geeft. K. S.

Giessendam

De (synodocratische) dominee van de uitgetreden in Giessendam laat in zijn kerkbode eenige basgeluiden hooren tegen ons blad. Hij meent, dat het onware dingen heeft gezegd omtrent Giessendam: dat men n.l. daar onzen kerkeraad zou gedagvaard hebben om hem den naam „gereformeerde kerk" te laten verbieden.

Nu is het weer het oude liedje: wat we werkelijk schreven, wordt niet aangehaald. Dat we een bericht van een ánder doorgaven — hoewel dat opzettelijk geschiedde, omdat ik niet wilde spreken van wat ik in officieele qualiteit van deputaat wist — wordt ook niet afzonderlijk opgemerkt. Het is natuurlijk weer De Reformatie. Best. Men hebbe zijn genoegen.

Maar als nu die dominee net doet of er niets aan de hand is in Giessendam (inzake de kwestie van den naam der kerk), dan willen we, niet zijn memorie, die natuurlijk wel op dit punt in orde wezen zal, doch het begrip van zijn lezers tegemoet komen.

Bij aange te e k e n d schrijven (!) van 23 Mei 1950 is de kerkeraad van onze kerk door Mr G. Ch. Aalders, handelend in opdracht van den raad der synodocratische gemeente in Giessendam, g e s o m m e e r d het voeren van den (beweerden) onjuisten naam (de Geref. Kerk van G.) na te laten.

Deze advocaat schreef: „Voor zoveel nodig sommige ik U bij dezen het voeren van genoemde onjuiste naam na te laten. Indien mocht blijken, dat U aan deze sommatie geen gevolg geeft, stel ik U n a m e n s c l i e n t e reeds nu voor alsdan in verzuim en in gebreke, terwijl ik alsdan voorts in opdracht van cliënte in rechten een verbod tot het voeren van bedoelde onjuiste naam zal vragen".

Het plechtige démenti van den synodocratischen dominee van Giessendam is ons dus een beetje al te plechtig. De dominee van den raad, die dezen advocaat aldus liet schrijven, had wel de moeite kunnen nemen, eerst ons, en daarna ook zijn eigen advocaat letterlijk te citeren.

Overigens gaan natuurlijk vrije menschen niet uit den weg voor een dreigement, als ze weten, dat ze gelijk hebben. De kerkeraad van Giessendam is doodgewoon gebleven wat hij was: raad van de gereformeerde kerk ter plaatse, uitvoering gevende aan een afspraak, die gemaakt was bij het aangaan van het kerkverband. De afspraak van art. 31.

En wie hem voor den rechter sleepen wil, die moet dan maar zijn gang gaan, als hij meent, óók nog dáármede Gode een dienst te doen. Let op den datum van den brief van mr Aalders.
K. S.

De moreele kant der zaak....

We lazén in „Trouw" van Woensdag 19 Juli j.l.:

GEEN GOEDE DIENST.

Pandit Nehroe, India's minister-president, heeft de vrije wereld geen goede dienst bewezen met zijn aanbod van goede diensten.

Wat heeft India dan eigenlijk gedaan?
Ten eerste: de breuk van Korea overpeelsteren. Voor de deur van het Kremlin wordt aan de bel getrokken om beleefd en heel vriendelijk te vragen of het de sterheren misschien ook belieft eens over Korea te komen praten. Dat is mis. Met lieden, die bezig zijn kwaad te stichten, moet men niet om een tafel gaan zitten praten. Zij dienen ter verantwoording te worden geroepen, gelijk zij vanuit Lake Success ter verantwoording zijn geroepen. Het kwaad, dat zij willen stichten, dient de kop te worden ingedrukt, in plaats van dat men hun advies zou behoeven hoe dat kwaad nu eens eventjes uit de weg zou kunnen worden geholpen.
Dit is de morele kant der zaak.

Het moet toch eigenlijk „Gereformeerde" „Trouw-menschen" wonderlijk te moede zijn als ze dit lezen.

Hun „voormannen" trekken in het huidig politiek gedoe scherp de lijnen: „Met lieden, die bezig zijn kwaad te stichten, moet men niet om een tafel gaan zitten praten".

Prachtig consequent! Wij ook, die de vrijmaking als van den Heere geboden zagen in 1944 en tot op vandaag toe, zeggen 't precies zoo.

Maar wij zeggen er bij: Wanneer U het in de politiek zoo goed ziet en zoo belijnd en forsich blijkbaar kunt en ook wilt zeggen, betoont U nu ook eens — eindelijk dan! — consequent in k e r k z a k e n.

De Synodes van deze „Gereformeerde" menschen hebben nu al jaren lang, tot op vandaag toe, gezegd en gehandhaafd: „Revolutionairen zijn jullie, scheurmakers"; „lieden die bezig zijn kwaad te stichten, in de kerk dan"; „schorsen en afzetten móeten we die menschen die „Moeder"-„Kerk" in gevaar brengen".

Maar tegelijk, sinds 1946, wordt voor de deur van de vrijgemaakte kerken aan de bel getrokken om beleefd en heel vriendelijk te vragen of het den heeren-scheurmakers misschien ook belieft eens over de kerk te komen praten.

Uw oordeel spreekt U zelf uit: „Dat is mis. Met lieden, die bezig zijn kwaad te stichten, moet men niet om een tafel gaan zitten praten".

Weest nu eindelijk eens consequent!
Dr Hoek, de praeses van de laatste (Haagsche) Synode heeft 't onlangs nog persoonlijk tegen ons in Den Haag—West gezegd in ontmoeting van het moderamen van zijn kerkeraad en van den onzen, dat hij tot op vandaag toe ons beschouwt als revolutionairen. Met zulke lieden gaat men immers niet om een tafel zitten praten. „Zij dienen ter verantwoording te worden geroepen". „Het kwaad, dat zij willen stichten, dient de kop te worden ingedrukt, in plaats van dat men hun advies zou behoeven hoe dat kwaad nu eens eventjes uit de weg zou kunnen worden geholpen". En dan daarbij gemeenschappelijk bidden „om de leiding des Heiligen Geestes", gelijk men in synodaal Den Haag—West wil b.v.

„Dat is de morele kant der zaak", schrijft „Trouw" ten aanzien van het huidig politiek gedoe.

Inderdaad, maar wij vatten van de kerkelijke moraal niemendal meer, vandaag.

Dergelijke samensprekingsbegeerten als vandaag in de gebonden kerken openbaar komen, vallen onder het odium van „Trouw": „Geen goede dienst". Sterker, schriftuurlijker: „Geen Gode-welgevallige dienst!"
De „Gereformeerde" „Trouw-menschen" moeten er maar eens over nadenken. En hun kerkeraden ook. En zij die in onze kerken maar één wensch kennen: „Ga om de tafel zitten en praat", zij ook.

's Hage—West.

KOOPMAN.

Theologische Hoogeschool-dag 1950

We moeten eens even „praten". Want we zijn bang, dat enkele broeders en zusters „boos" op ons zullen worden. Dat mag echter niet en dat behoeft ook niet.

Wat is n.l. het geval? Bij al de duizenden aanvragen om kaarten zijn er zooveel speciaal voor de Nieuwe Kerk, dat het onmogelijk is hieraan te voldoen. Het gebouw zou dan wel 3 maal zoo groot moeten zijn.

We moeten dus naar een oplossing zoeken en meenen die gevonden te hebben in het dataeren van de aanvragen op den dag, waarop zij op het bekende adres (Broederweg 15) zijn binnengekomen. Wie dus het eerst heeft aangevraagd, krijgt kaarten voor de Nieuwe Kerk. Zijn deze kaarten uitgegeven, dan beginnen we aan de Broederkerk. Is ook dit gebouw vol, dan volgt de Bovenkerk.

Veel van onze broeders en zusters kennen deze prachtige Kamper „kathedraal" al wel, ook al zijn ze dan niet zoo bijzonder enthousiast om in dit gebouw de samenkomsten bij te wonen. Toch hebben we dat kerkegebouw noodig. Want de broeders en zusters komen van Oost en West, van Noord en Zuid en moeten een dak boven hun hoofd hebben en een plaats om te zitten. Daarom zijn we genoodzaakt ook kaarten voor de Bovenkerk uit te geven.

Degenen echter, die kaarten voor de Bovenkerk zullen ontvangen, behoeven zich niet ongerust te maken, dat zij de sprekers niet kunnen verstaan, want wij zorgen er voor, dat de geluidsinstallatie in orde komt. Bovendien zal getracht worden de zitplaatsen zóó te rangschikken, dat allen de sprekers ook kunnen zien.

Laten we dus afspreken, dat U geen „booze" brieven zendt, wanneer U kaarten voor de Bovenkerk ontvangt. En ook geen briefkaarten zenden met de opmerking: „krijgen we geen kaarten voor de Nieuwe Kerk, dan komen we heelemaal niet". Want houdt U zich ervan overtuigd, dat wij ons uiterste best doen om U zóó te ontvangen, dat er geen reden tot klagen kan zijn.

Ook de gebouwen Burgwal 20 en de Stadsgehoorzaal zijn weer aangevraagd en toegezegd. Om allen te kunnen ontvangen zijn ook deze gebouwen noodig.

Alle samenkomsten beginnen des morgens 10 uur en des middags 2 uur. De namen der sprekers zijn U bekend. De onderwerpen zullen wij U binnenkort mededeelen.

Hebt U nog geen kaarten aangevraagd? Doe het dan nu!

Het adres is bekend: Broederweg 15

J. B.

Naschrift: De (overigens prachtige) Bovenkerk heeft inderdaad het bezwaar van moeilijk verstaan op sommige plaatsen. Maar — elk jaar léeren we wat betreft de geluidsinstallatie. We kunnen geen andere hulp vinden. Tenzij weer een tent. Maar o wee. Als het regent! Conclusie: Kom gerust en denk aan den Schooldaggunder.
K. S.